

ENERJİ DÖNÜŞÜMÜ, ELEKTRİKTEKİ DEĞİŞİMİN YALNIZCA BİR BÖLÜMÜ *

Elektrik, enerji politika tartışmalarının tam ortasında. Bazıları onu güneş ve rüzgar enerjisinin belirgin büyümesiyle beraber enerji dönüşümünün en ileri ucu olarak görmekte. Diğerlerine göre, mevcut problemlerin en büyüğü olup dünyanın en büyük ve gelişen ekonomilerini domine eden kömürün kaynağı durumunda. Aslında, Uluslararası Enerji Ajansı'nın yeni Dünya Enerji Görünümü raporunda belirttiğine göre, her iki görüş de geçerli.

Elektriğin düşük karbonlu ekonomiye geçişin öncülüğünü yapmasına rağmen, bu yıl başlayan yeni elektrik üretimi kapasitelerinin %50'si rüzgar ve güneş tarafından temin edilecek olup sektörün gelecek yıllarda büyük bir çoğunlukla kömüre bağımlı kalması daha olası bir durumda. Bu durum özellikle Çin, Hindistan ve diğer gelişmekte olan ekonomiler için geçerli.

Fakat, yeni bir enerji karışımına dönüş hikayenin yalnızca bir bölümü. Daha yakın bir dönüşüm elektrik marketinde meydana gelmekte, yani üretim ve dağıtım sektörlerinde. IEA raporu, bazı popüler söylentileri yıkmakta. İlk olarak, elektriğin enerji tedarikinin baskın gücü olması pek olası durmuyor. Geçen yıl, son enerji talebinin %19'unu temin etti- kömür, petrol ve doğal gazın tümü daha fazla temin sağladı. IEA'in mevcut politika ve planlara bağlı olarak tahminlerine göre, 2040'a kadar katkı yalnızca %23'e yükselecek.

Çokça desteklenen elektrikli araçlara geçiş artışın sadece %7 oranına denk gelecek. Büyümenin daha çok sanayi motorlarında elektrik kullanımı ve iklimler için ulaşımdan daha hızlı gelişen marketten gelmesi daha olası duruyor. İkinci söylenti de EV'lerin enerji sistemini değiştireceği ve hepimizi iklim değişikliğinden kurtaracağı yönünde. Bu yıl sonu itibarı ile, EV'ler yaklaşık 1.2 milyar hafif taşıt ile küresel marketin 7m civarına tekabül edecek. IEA sayılarına göre, 2040'a kadar yollarda 330m EV bulunma ihtimali var. Bu durum da petrol tüketiminde inişe sebep olacak fakat nakliye kamyonları ve uçaklar gibi diğer petrol kullanıcılarından gelen talep artışını durdurmayacak. IEA, petrol talebinin maddi olarak 2040'ta bugün olduğundan daha yüksek olmasını bekliyor. Üçüncü söylenti olan yenilenebilir enerjinin kömürü ortadan kaldırmak üzere olduğu da her yere yayılmış durumda. Elektrik kömür, doğal gaz, nükleer, hidro, güneş ve rüzgar gibi pek çok farklı kaynak tarafından üretilmekte. Güneş tarafından önderlik edilen yenilenebilir unsurlar büyümekte; güneş ve rüzgar birlikte geçen yıl gücün %7'sini temin ettiler ve önümüzdeki 20 yıl için talep büyümesinin çoğunu temin edecekleri tahmin ediliyor.

Fakat, kömür hala rakipsiz durumda. Market payının bir kısmını kaybetmesine rağmen, kullanılan tam kömür miktarının en azından önümüzdeki yirmi yıl için sabit kalacağı düşünülüyor. Kömür yakıtlı üretim kapasitesi yüzyılın başlangıcından beri yaklaşık %70 büyüdü, ana sermayenin büyük bölümü oldukça yeni. Fakat maliyetler çok yüksek ve endüstri zaten düşük fiyatlar ve minimum kar miktarlarının sıkıntısını çekmekte.

Söylentilerin ötesinde ise gerçekler var. Elektriğin üretim ve dağıtımını ulaştırma ve kayıplardan dolayı artık coğrafi koşullarla sınırlı değil. Aynı şekilde, temin de artık büyük ölçüde edilgen tüketicilere güç pompalayan merkezileşmiş tesislere bağımlı değil. Bütün bunlar değişmekte. Teknolojideki gelişmeler, özellikle Çin’de, bölgede ve ötesinde uzun mesafeli şebekeler yoluyla elektrik ticareti planlarını yönlendirmekte. Elektrik bizi iklim değişikliğinden kurtaramayabilir fakat güvendiğimiz enerjiyi elde etme yollarımızı değiştiriyor. O nedenle, enerji dönüşümünün birden fazla boyutu bulunuyor.